



- §16b-miljøtilladelse til
Trommeregård
Aarsballevej 2
3700 Rønne

Kolofon:	Bornholms Regionskommune; februar 2022
Journalnummer:	09.17.21P19-0014
Udarbejdet af:	Center for Natur, Miljø og Fritid
Sagsbehandler:	Helle Thers/Katrine Høst (naturafsnit)
Kortbilag:	Geodatastyrelsen

§ 16 b TILLADELSE

til

Trommeregård

Aarsballevej 2, 3700 Rønne



Gyldighed

Denne tilladelse meddeles efter § 16 b, stk. 1 i Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 med senere ændringer.

Tilladelsen gælder fra annonceringsdatoen den 22. februar 2022.

DATABLAD

Titel:	§ 16 b tilladelse til Trommeregård
Tilladelsen omfatter:	Produktion af malkekvæg. Produktionsareal: 3.436 m ² i 5 staldafsnit
Dato for tilladelse:	22. februar 2022
Ejendom/husdyrbrug:	Trommeregård, Aarsballevej 2, 3700 Rønne
Matrikelnummer og ejerlav:	55a mfl. Klemensker
Ejendomsnummer:	4000061815
CVR-/P-nummer:	18788977/1003562755 CHR-nummer: 90088
Ejer, ansøger og driftsansvarlig:	Ulla og Henrik Ipsen, Trommeregård, Aarsballevej 2, 3700 Rønne
Kontaktoplysninger:	Tlf.: 23 47 57 14 (Henrik) og 26 18 11 15 (Ulla); e-mail: trommeregaaard@gmail.com
Konsulent:	Elisabeth Falk, Bornholms Landbrug & Fødevarer, Rønnevej 1, 3720 Aakirkeby
Tilsynsmyndighed:	Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid, Skovløkken 4, Tejn, 3770 Allinge
Kontakt tilsynsmyndighed:	Tlf. 5692 0000; e-mail: nmf@brk.dk ; Hjemmeside: www.brk.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Datablad	3
Indholdsfortegnelse	4
1 Ikke-teknisk resumé	6
2 Tilladelsen med vilkår	7
2.1 Afgørelse om tilladelse efter § 16 b, stk. 1	7
2.2 Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion	8
2.3 Vilkår for driften	8
2.4 Gyldighed – udnyttelse og bortfald	11
2.5 Retsbeskyttelse	11
2.6 Offentlighed	12
2.7 Klagevejledning	12
3 Beliggenhed og planmæssige forhold	14
3.1 Bygninger og faste afstandskrav	14
3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet	17
4 Husdyrproduktion og reststoffer	20
4.1 Husdyrhold og staldanlæg	20
5 Ressourceforbrug	24
5.1 Foder og foderopbevaring	24
5.2 Vand	24
5.3 Energi	25
5.4 Diverse hjælpestoffer	26
6 Reststoffer	26
6.1 Spildevand - herunder restvand og tagvand	26
6.2 Affald	27
7 Gener fra husdyrbruget	28
7.1 Lugt	28
7.2 Støj og rystelser	31
7.3 Støv	31
7.4 Lys	32
7.5 Fluer og skadedyr	32
7.6 Transport	33
8 Ammoniaktab og naturpåvirkning	35
8.1 Ammoniakemission og BAT-krav	35
8.2 Ammoniakdeposition til naturområder	37

9	Mulige driftsforstyrrelser og uheld	41
10	Egenkontrol og dokumentation	44
11	Samlet vurdering	45
12	Bilag	46
	Bilagsoversigt:	46
	Bilag 1. Produktionsareal ansøgt drift, nudrift og 8 års drift	47
	Bilag 2. Beredskabsplan for Trommeregård	48

1 IKKE-TEKNISK RESUMÉ

Ulla og Henrik Ipsen har ansøgt om husdyrtilladelse i henhold til husdyrbruglovens § 16 b til en ændring af produktionen på ejendommen Trommeregård, Aarsballevej 2, 3700 Rønne.

Husdyrbruget på Aarsballevej 2, Klemensker, 3700 Rønne fik i 2003 en miljøgodkendelse (VVM ikke krævet) og tilladelse til at opføre en ny løsdriftsstald. I forvejen har der i 1998/1999 blevet opført en mindre løsdriftsstald til opdræt. I 2008 er opført en foderlade parallelt med kostalden, men kun ca. halvt så lang.

Tilladelse fra 2003 giver tilladelse til 214 "gamle dyreenheder".

Med denne miljøtilladelse konverteres eksisterende produktion via den nye miljøregulering fra 2017. Ansøgningen indeholder ikke større ændringer i produktionen eller bygninger/anlæg - der søges alene om at inddrage eksisterende og enkelte nye staldarealer i eksisterende bygninger.

Der foretages ingen udvendige ændringer af staldanlægget.

Nudrift og ansøgt drift omfatter et samlet produktionsareal 3.436 m².

Husdyrgødningen fra produktionen opbevares i eksisterende gyllebeholder og fortank på ejendommen.

Ansøgningen er indgivet i henhold til husdyrbruglovens § 16 b og er indsendt til Bornholms Regionskommune gennem det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk (skema nr. 223217).

Staldene overholder de krævede mindsteafstande til nabobeboelser og beboelsesområder, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed og naboskel.

I ansøgningen er der foretaget beregninger der viser, at de krævede lugtgeneafstande mellem staldene og omkringboende overholdes.

På baggrund af ejendommens beliggenhed og beskrivelsen af driften forventes produktionen desuden ikke at forårsage væsentlige gener for naboer og forbipasserende i form af støv, støj og rystelser, lys, transport eller forekomst af skadedyr. Tilsvarende vurderes husdyrbrugets brug af ressourcer (herunder foder, energi og vand) samt håndtering af reststoffer (herunder affald og spildevand) ikke vil give anledning til en væsentlig miljøpåvirkning.

I ansøgningen er der foretaget beregninger af den samlede ammoniakudledning fra produktionen og dennes påvirkning af omkringliggende naturområder. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil forårsage væsentlig påvirkning af ammoniakfølsomme naturområder i området.

Ammoniakudledningen fra husdyrbruget må ikke overskride et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Den ansøgte husdyrproduktion opfylder dette krav, idet kostalde er indrettet med skrabere og afløb.

I tilladelsen er der redegjort for de miljømæssige konsekvenser af det ansøgte og husdyrbrugets anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) med henblik på reduktion af ammoniakudledningen til omgivelserne.

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at indretning og drift af husdyrbruget og håndtering af husdyrgødningen sker i overensstemmelse med gældende regler, og at driften kan foregå uden væsentlig påvirkning af miljøet eller omkringboende, som dette er defineret i husdyrbrugloven. Kommunen vurderer desuden, at projektet ikke vil påvirke eller true arter og naturtyper, der er en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder, eller bilag IV-arter og deres yngle- og rasteområder.

2 TILLADELSEN MED VILKÅR

I dette afsnit beskrives den ansøgte produktion og baggrunden for den meddelte afgørelse om tilladelse med tilhørende vilkår for driften. Desuden beskrives en række juridiske forhold ved tilladelsen, samt hvordan offentligheden har haft indflydelse på projektet og kommunens vurderinger. Til sidst beskrives mulighederne for at klage over afgørelsen.

2.1 Afgørelse om tilladelse efter § 16 b, stk. 1

Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid har vurderet, at der i henhold til de gældende regler¹ kan meddeles tilladelse til kvægproduktion på husdyrbruget Trommeregård, Aarsballevej 2, 3700 Rønne, matr.nr. 55a Klemensker m.fl. Tilladelsen omfatter flexproduktion af kvæg i det eksisterende staldanlæg inkl. gødningsopbevaringsanlæg og øvrige driftsbygninger. Det samlede produktionsareal udgør 3.436 m².

Da det ansøgte produktionsareal overstiger 100 m², er projektet omfattet af husdyrbruglovens regler. Ammoniakemissionen fra husdyrbruget beregnes til mindre end 3.500 kg NH₃-N pr. år. Tilladelsen meddeles derfor efter husdyrbruglovens § 16 b, stk. 1.

Tilladelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen, bilag og øvrigt materiale fremsendt af ansøgers konsulent. Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering – se de følgende afsnit 3 - 10.

Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med de stillede vilkår i nedenstående Afsnit 0 og bestemmelserne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen) samt øvrig gældende lovgivning også i de tilfælde, hvor disse regler er skærpende i forhold til denne tilladelse. Vilkårene er gældende fra det tidspunkt, hvor tilladelsen tages i brug, med mindre andet fremgår af tilladelsen.

Da det ansøgte medfører en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, er der redegjort for og stillet krav til husdyrbrugets anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT – Best Available Techniques) til reduktion af ammoniakemissionen.

Bornholms Regionskommune har vurderet de miljømæssige konsekvenser ved godkendelse af kvægproduktion på Trommeregård efter stipladsmodellen i forhold til den nuværende lovlige produktion på Trommeregård (nudrift) og i forhold til husdyrbrugets lovlige drift for 8 år siden.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter ændringerne kan drives uden væsentlig påvirkning af natur, miljø og landskab, når vilkårene i denne miljøtilladelse og de gældende regler på området overholdes.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med senere ændringer, tilhørende bekendtgørelse nr. 916 af 23. juni 2017 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 760 af 30. juli 2019 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen). Desuden bekendtgørelse nr. 1595 af 06. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

2.2 Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion

På ejendommen Trommeregård, Aarsballevej 2, 3700 Rønne matr.nr. 55a Klemensker m.fl. ønskes kvægproduktionen godkendt efter den nye husdyrregulering. Der foretages ingen udvendige ændringer, men enkelt nye arealer inddrages til produktionsareal i eksisterende del af staldanlægget.

Husdyrgødningen er fortsat kvæggylle, som opbevares i ejendommens gyllebeholder, forbeholder samt gyllekanaler.

På Trommeregård er der i ansøgt drift kvægproduktion på et produktionsareal på i alt 3.436 m².

Produktionen ønskes godkendt efter den nye husdyrregulering (stipladsmodellen). Ansøgningen indeholder ikke større ændringer i produktionen eller bygninger/anlæg - der søges alene om at inddrage eksisterende og enkelte nye staldarealer i eksisterende bygninger.

Der forekommer ingen godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid har modtaget ansøgningen om miljøtilladelse til Trommeregård gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem (www.husdyrgodkendelse.dk) første gang den 4. januar 2021 (skema nr. 223217). Kommunen har afgjort sagen på baggrund af version 1 af ansøgningsskemaet.

Produktionen på Trommeregård er ikke teknisk, forurenings- eller driftsmæssigt forbundet med andre produktioner, hvorfor denne miljøtilladelse alene omfatter Trommeregård.

2.3 Vilkår for driften

Tilladelsen meddeles på nedenstående vilkår, som der henvises til i de relevante afsnit under "kommunens vurdering" i miljøredegørelsen. Vilkårene er krav, som stilles for at fastholde forudsætningerne for tilladelsen og, som er med til at sikre, at der ikke opstår væsentlig virkning på miljøet eller væsentlige gener.

Husdyrbruget skal altid leve op til de generelle regler for husdyrbrug og håndtering af husdyrgødning fastsat i love og bekendtgørelser, også selv om disse regler måtte være skærpende i forhold til denne godkendelse.

Tilladelsen indeholder desuden vilkår, som skal sikre, at Bornholms Regionskommune holdes informeret om ændringer i ejerforhold eller hvem, der er driftsansvarlig for husdyrbruget. Da kommunen skal vurdere om evt. planer om ændringer på husdyrbruget udløser krav om tillæg til tilladelsen, stilles desuden vilkår om anmeldelse før igangsætning.

2.3.1 Indretning og drift

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse, og med de ændringer, der fremgår af tilladelsens vilkår.
2. De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
3. På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne tilladelses vilkår.

2.3.2 Information om ændringer

4. Ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften, skal meddeles til tilsynsmyndigheden (Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid) senest 1 måned efter, at ændringen er sket.
5. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til tilladelsen, skal anmeldes til kommunen inden gennemførelsen. Kommunen vurderer om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske inden for rammerne af denne tilladelse.

2.3.3 Produktionsarealets størrelse i m² staldsystemer, dyretyper (+ evt. teknologi)

6. Husdyrbrugets stalde og produktionsarealer skal indrettes i overensstemmelse med oplysningerne i nedenstående tabel:

Stald	Dyretype	Staldsystem	Produktionsareal (m ²)
Kostald	Alle kvæg	Dybstrøelse	53
		Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb	1358
		Dybstrøelse	71
Ungdyrstald	Alle kvæg	Dybstrøelse	196
		Dybstrøelse	357
Kalvestald	Alle kvæg	Dybstrøelse	241
		Dybstrøelse	134
Gl. kostald	Alle kvæg	Dybstrøelse	13
		Dybstrøelse	53
Foderlade	Alle kvæg	Dybstrøelse	960
I alt			3.436

2.3.4 Opbevaringsanlæg til husdyrgødning (gødningstyper og m² overfladeareal)

7. Gødningstype, miljøteknologi og overfladeareal skal være i overensstemmelse med oplysningerne i nedenstående tabel:

Beholder	Gødningstype	Miljøteknologi	Overfladeareal (m ²)
Gl. gyllebeholder	Flydende	Ingen	364
Ny gyllebeholder	Flydende	Ingen	756

2.3.5 Håndtering af husdyrgødning

8. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder til rådighed for husdyrbruget.
9. Egenkontrol. Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres: internt regnskab fra driften, som dokumenterer flytning/udbringning af gylle, skal opbevares sammen med logbogen på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.3.6 Ammoniakreducerende virkemidler (optaget på MST's teknologiliste)

Staldindretning

10. Kostalden skal indrettes med fast drænet gulv med skraber og ajle afløb på 1358 m² produktionsareal.

2.3.7 Affald

11. Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.
12. Affald skal opbevares og bortskaffes efter Bornholms Affaldsbehandlings affaldsregulativer.

13. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

2.3.8 Lugt

14. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.
15. Driften må ikke give anledning til væsentlige lugtgener uden for ejendommens areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for tilladelsen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal gennemføres lugtreducerende tiltag.

2.3.9 Støjklider

16. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne, dvs. al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, må ikke overstige følgende værdier målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Ugedag	Tidspunkt	Støjniveau, dB(A)	Referencetid
Mandag-fredag	Kl. 07.00-18.00	55	8 timer
Lørdag	Kl. 07.00-14.00	55	7 timer
	Kl. 14.00-18.00	45	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45	8 timer
Alle dage	Kl. 18.00-22.00	45	1 time
	Kl. 22.00-07.00	40	½ time
Spidsværdi	Kl. 22.00-07.00	55	

17. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i kolonnen referencetid angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.
18. Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkårene overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjklider kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.
19. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at grænseværdierne ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter, som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

2.3.10 2.3.8 Vilkår vedr. støj

20. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal

2.3.11 Vilkår vedr. skadedyr

21. Der skal foretages effektiv fluebekæmpelse på ejendommen som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkologi, der vedligeholder Skadedyrsguiden (www.dpil.dk).
22. Ved eventuelle fluegener hos naboer skal bekæmpelse foretages på tilsynsmyndighedens forlangende og efter en forudgående godkendt plan.

23. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand og rimelig orden for at forhindre gode levemuligheder for rotter. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper.

2.3.12 Vilkår vedr. oplag af olie

24. Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
25. Beholdere til opbevaring af olieprodukter skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag og som minimum være overdækket med et halvtag.
26. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
27. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

2.3.13 Uheld og risici

28. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 5690 1448.
29. Der skal foreligge en beredskabsplan for Trommeregård, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan have konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for medarbejderne på husdyrbruget og skal opdateres, så oplysningerne i den altid er relevante og retvisende.
30. Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.

2.4 Gyldighed – udnyttelse og bortfald

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelses meddelelse (dvs. den 22. februar 2028), jf. § 59 a i husdyrbrugloven. Hvis en del af tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder tilladelsen for denne del. Da denne tilladelse ikke omfatter byggeri, anses den for udnyttet, når det konstateres, at det tilladte faktisk er gennemført inden fristens udløb, jf. § 54, stk. 2 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Hvis den udnyttede tilladelse efterfølgende ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste tre år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 pct. af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 % af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Hvis tilladelsens vilkår ikke efterleves, eller de øvrige forudsætninger for tilladelsen ikke er opfyldt, kan dette medføre, at hele eller dele af tilladelsen bortfalder.

2.5 Retsbeskyttelse

Med denne tilladelse følger 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40, stk. 1 i husdyrbrugloven. Dato for retsbeskyttelsens udløb er den 22. februar 2030.

Tilladelser efter § 16 b skal ikke revurderes. Dog kan tilsynsmyndigheden i henhold til husdyrbruglovens § 39 meddele påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis husdyrbruget medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening, eller nedlægge forbud mod fortsat drift, hvis forureningen ikke kan nedbringes. Påbud eller forbud efter § 39 må ikke meddeles, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af tilladelsen.

2.6 Offentlighed

Naboorientering og partshøring

Bornholms Regionskommune har den 28. januar 2022 sendt skriftlig orientering om ansøgningen om § 16 b tilladelse til Trommeregård / udkast til § 16 b tilladelse til Trommereregård til ejere af ejendomme, som matrikulært grænser op til Trommeregårds matrikler.

Udkast til afgørelse om § 16 b tilladelse til Trommeregård blev desuden sendt i partshøring til ansøger og dennes konsulent samt til ejere og lejere af boliger, der ligger inden for konsekvenszonen for lugt beregnet i husdyrgodkendelse.dk til 417 meter fra et vægtet lugtcentrum for anlægget.

Der blev givet en frist på 3 uger fra 28. januar 2022 til 18. februar 2022 til at kommentere ansøgningen/udkastet. Kommunen modtog ingen bemærkninger som følge af høringen.

Offentliggørelse

Tilladelsen er den 22. februar 2022 offentliggjort på Bornholms Regionskommunes hjemmeside <https://www.brk.dk/Sider/Forside.aspx>. Samtidig er en række lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, som har anmodet om underretning i henhold til husdyrbruglovens §§ 61 eller 62, samt klageberettigede myndigheder, organisationer og råd blevet orienteret om afgørelsen.

2.7 Klagevejledning

Bornholms Regionskommunes afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af afgørelsens adressat og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Endvidere kan en række myndigheder og råd samt lokale og landsdækkende foreninger og organisationer klage over visse afgørelser.

Klagefristen udløber den 22. marts 2022, dvs. 4 uger fra den 22. februar 2022, hvor afgørelsen er annonceret på regionskommunens hjemmeside.

Hvis du ønsker at klage over afgørelsen, skal du sende klagen digitalt gennem Miljø- og Fødevareklagenævnets klageportal, inden klagefristen udløber. Links til klageportalen findes på hjemmesiden for Nævnenes Hus <https://naevneneshus.dk> eller på www.borger.dk eller www.virk.dk. Du logger på klageportalen med NemID. Klagen skrives direkte i klageportalen, og det er muligt at vedhæfte dokumenter til klagen. Klagen sendes gennem klageportalen til Bornholms Regionskommune, som videresender den til Miljø- og Fødevareklagenævnet med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse. Du får besked om videresendelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Bornholms Regionskommune via klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen, med mindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Bornholms Regionskommune. Kommunen videresender din anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som afgør, om du kan fritages.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den klageberettigede indbetaler et gebyr på 900 kr. (private) og 1.800 kr. (virksomheder og organisationer) til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker online i forbindelse med indgivelse af klagen via klageportalen. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af klagefristen, afvises klagen.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- Klager får helt eller delvist medhold i klagen
- Klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet
- Klager ikke er klageberettiget
- Klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence

En eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

3 BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

I dette afsnit beskrives og vurderes projektet set i forhold til afstandskrav til naboer, vandforsyning, vandløb og søer, offentlig vej m.v. samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger, beskyttet natur m.v. Desuden beskrives og vurderes husdyrbrugets placering i landskabet i forhold til de landskabelige værdier.

3.1 Bygninger og faste afstandskrav

Beskrivelse

Beskrivelse af eksisterende bygninger

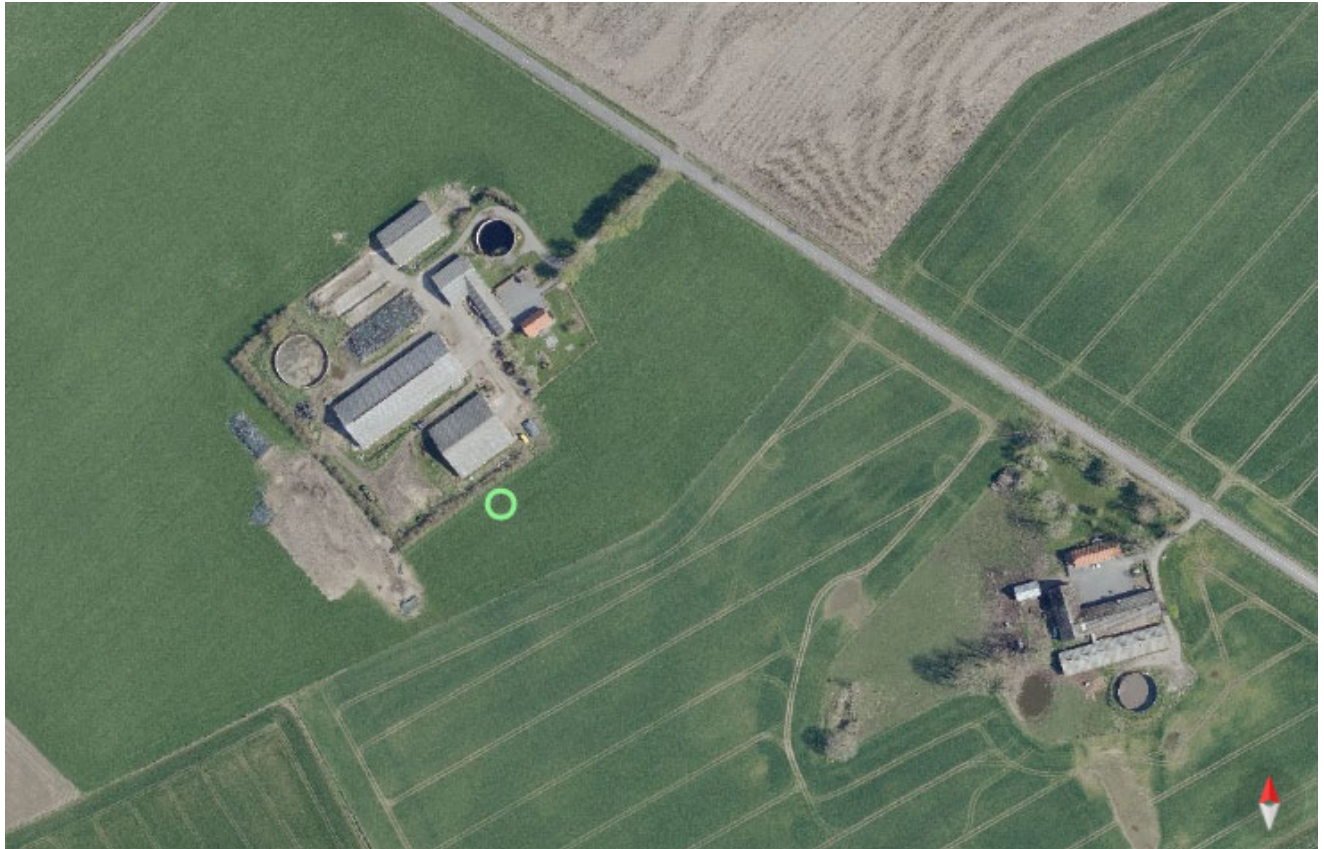
Bygningsanlægget på Trommeregård ligger samlet tilbage trukket for ende af en ca. 100 meter privatvej. Ejendommens bygningsanlæg består af staldbygninger, gyllebeholdere, foderlade samt plansiloer.

Driftsbygninger er opført i røde og hvide stålplader med eternittage. Der foretages i forbindelse med tilpasninger af produktionsarealerne ingen ydre bygningsændringer på Trommeregård.

Figur 1. Eksisterende og ansøgt bygningsanlæg på Trommeregård



Figur 2. Skråfoto Trommeregård med omgivelser (grøn cirkel angiver Trommeregård). Skråfoto, som indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering – foto fra 10. maj 2021.



Afstandskrav i henhold til §§ 6 og 7 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning

Trommeregård er beliggende i landzone i et særligt værdifuldt landbrugsområde. Nærmeste byzone er lokaliseret ved Klemensker ca. 1095 m nordvest for Trommeregård. Det nærmeste sommerhusområde er beliggende ved Tofte, Hasle ca. 6 km vest for ejendommen. Nærmeste samlet bebyggelse er ved Aagaardsvej 18 ca. 1096 m mod nordvest. Nærmeste enkeltbeboelse uden for samlet bebyggelse uden landbrugspligt er beliggende ca. 452 m sydvest for Trommeregård. I området omkring Trommeregård er der ingen områder i landzone, som i lokalplaner er udlagt til boligformål, blandet bolig inden for 1 km fra Trommeregård. Nærmeste lokalplan er ved byzonen til Klemensker beliggende ca. 1,7 km ved Aagaardsvej.

Grænsen for Natura 2000-området "Almindingen, Paradisbakkerne og Ølenet" ligger ca. 3,8 km sydøst for Trommeregård. Inden for området findes ammoniakfølsomme naturtyper, der er omfattet af udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt, samt § 3 beskyttede heder og overdrev. Disse naturtyper er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Nærmeste ammoniakfølsomme naturområde beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder, defineret som heder over 10 ha og overdrev større end 2,5 ha, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og dermed omfattet af § 7, stk. 1, nr. 2, er et overdrev beliggende ved Rømmeregårdsvej umiddelbart øst for Ll. Gadegårdsvejen ca. 3,8 km syd for ejendommen.

Opmålingerne, som fremgår af nedenstående, er foretaget til nærmeste staldafsnit. Tilsvarende er afstande til kategori 1- og kategori 2-natur opmålt.

Tabel 1. Afstande og afstandskrav iht. husdyrbruglovens § 6 og § 7

Målepunkt	Afstand fra nærmeste staldbygning	Afstandskrav (jf. § 6 og § 7 i husdyrbrugloven)
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (Byzone ved Klemensker)	1095 m	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål o. lign. (Lokalplan 07-02 Ridecenter ved Frostegård, Nyker, Lokalplan 05-02, Boligområde sf Lindevej, Klemensker og Lokalplan 103 temalokalplan for helårsboliger i 8 byer.)	>1000 m	50 m
Nabobeboelse, uden landbrugspligt (Sandershøjvej 2)	Ca. 452 m	50 m
Ammoniakfølsomme naturtyper inden for internationale naturbeskyttelsesområder (Kortlagt habitatnatur i Natura 2000-området Almindingen)	Ca. 4,0 km	10 m
Ammoniakfølsomme naturtyper uden for internationale naturbeskyttelsesområder (Beskyttet overdrev ved Rømeregårdsvvej)	3801 m	10 m

Afstandskrav i henhold til § 8 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning

Tabel 2. Afstande og afstandskrav iht. husdyrbruglovens § 8

Målepunkt	Afstand fra staldbygning	Afstandskrav (jf. § 8 i husdyrbrugloven)
Ikke almene vandforsyningsanlæg (enkeltindvinder) (Dyrstenshøj)	Ca. 866 m	25 m
Almene vandforsyningsanlæg (vandværk/boring)	Ca. 1740 m	50 m
Vandløb og dræn	193 m til vandløb	15 m (100 m*)
Søer > 100 m ²	329 m	15 m (100 m*)
Offentlig vej og privat fællesvej	>15 m	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>500 m	25 m
Beboelse på ejendommen	4 m	15 m
Naboskel, staldbygning	83 m	30 m
Naboskel, gyllebeholder	181 m	

* Afstandskrav fra gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning til åbne vandløb og til søer større end 100 m².

Kommunens vurdering

Det fremgår af §8 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning, at for hvert enkelt nybyggeri af stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg og ensilageopbevaringsanlæg skal det kontrolleres, om husdyrgodkendelseslovens § 8, stk. 1, er overholdt. Reglen gælder kun nybyggeri og anlæg, der undergives væsentlige til- eller ombygninger, herunder f.eks. ombygning fra ko- til svinestald. Reglen gælder ikke ved reparation eller renovering af eksisterende anlæg.

Idet der er tale om ændring inde eksisterende stalde og der ikke foretages ændringer er afstandskravet opfyldt. Bornholms Regionskommune konstaterer, at staldene overholder de krævede mindsteafstande til nabobeboelser og beboelsesområder, ammoniakfølsom natur, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed og naboskel.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. afstandskrav.

3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet

Beskrivelse

Trommeregård ligger mere end 3 km fra kysten og dermed udenfor kystnærhedszonen (3 km). Anlægget ligger udenfor strandbeskyttelseslinjen (300 m).

Fra staldanlægget er der 2,9 km til skovbyggelinje (300 m). Der er mere ca. 1,50 km til nærmeste kirkebyggelinje (300 m). Nærmeste fortidsminde med beskyttelseslinje (100 m) er lokaliseret ca. 940 meter fra Trommeregård, og fredning er ved Sct. Clemenskirke 1,5 km fra Trommeregård. Til nærmeste sø med beskyttelseslinje, Borgedal sø i Rø Plantage er der ca. 4,75 km. Ingen bornholmske åer er pålagt å-beskyttelseslinje.

Nærmeste vejbyggelinje er langs hovedvejen ca. 65 m fra ejendommens bebyggede arealer.

Nærmeste § 3 beskyttet sø er lokaliseret ca. 390 m syd for produktionsanlægget. Nærmeste beskyttet jord eller stendige er placeret mere end 700 m fra Trommeregård.

Området omkring Trommeregård er i Bornholms Regionskommunes Kommuneplan 2020 udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Hovedhensynet i disse områder er at sikre dyrkningsmuligheder, landbrugets investeringer i produktionsapparatet og mulighederne for en rationel landbrugsdrift. Dog må miljø, natur, kulturhistoriske interesser og de mange mindre levesteder for dyre- og planteliv ikke forringes af landbrugsdriften.

Trommeregård ligger uden for arealer, som i Kommuneplan 2020 er udpeget som særligt naturområde, interesseområde for natur, landskab og økologiske forbindelser, kulturmiljøområde, geologisk interesseområde eller til formål knyttet til rekreation og fritid.

Nærmeste beskyttede naturareal er en sø placeret 390 m syd for ejendommen. I en afstand op til 1.000 m fra ejendommen er der yderligere 21 små beskyttede søer/vandhuller. Nærmeste overdrev er et kategori 2 overdrev beliggende 3,8 km syd for ejendommen. Der er placeret 1 eng ca. 500 m nordvest for Trommeregård.

Nærmeste potentielt ammoniakfølsom skov er placeret 800 m nordvest for Trommeregård. Skoven er udpeget som skov med gammel skovjordsbund. Indenfor 1.000 m er der udpeget yderligere 2 skove.

Der er herudover ingen beskyttede naturområder inden for en radius af 1.000 m fra ejendommen.

Der er ingen arealer indenfor 1.000 m af Trommeregård, der er udpeget som lavbundsområder.

Anlægget er placeret uden for alle øvrige byggelinjer og andre relevante udpegninger som angivet i nedenstående tabel.

Tabel 3 Afstande i forhold til beskyttelseslinjer og andre relevante udpegninger.

Nærmeste...	Afstand fra nærmeste staldbygning	Berøres Trommeregård?
Skovbyggelinje (300 m)	2,9 km	Nej
Fortidsmindebeskyttelseslinje (100 m)	Ca. 940 m	Nej
Strandbeskyttelseslinje (300 m)	Mere end 3 km	Nej
Sø- og åbeskyttelseslinje (150 m)	Ca. 4,75 km	Nej
Kirkebyggelinje	Ca. 1,5m	Nej
Vejbyggelinje	Ca. 65 m	Nej
Internationale beskyttelsesområder – Natura 2000	Ca. 3,8 km	Nej
Beskyttede naturområder (§ 3-områder)	390 m	Nej
Lavbundsområder	Mere end 1000 m	Nej
Fredede områder	Ca. 1,5 km	Nej
Beskyttede sten- og jorddiger (som er registreret)	Mere end 700 m	Nej

Bygningernes udtryk i landskabet

Der foretages ingen ydre bygningsmæssige ændringer af de eksisterende bygninger i forbindelse med overgangen til den nye husdyrregulering (stipladsmodellen).

Trommeregård ligger udenfor stationsbyen Klemensker – på vej mod Aarsballe. Trommeregård ligger i et åbent landskab præget af gårde og mindre ejendomme, og kun i mindre grad af natur. Vest for Trommeregård, i retning mod Klemensker, er en lavning, hvor Muleby Å løber. Muleby Å har sit udspring i området nord for Trommeregård. Landskabet omkring Trommeregård indeholder en del beskyttede søer, og skov i forbindelse med Muleby Å, men ikke beskyttede heder og overdrev. Der er ikke fortidsminder eller fredninger i nærheden af Trommeregård.

Trommeregård fremtræder harmonisk set fra Aarsballevej, hvorfra der er indkig til allé, stuehus, gårdsplads, gavlen af ungdyrstalden, ældre staldbygning og mindste gyllebeholder. Ensilageplads, kostald, største gyllebeholder og foderlade ligger bag stuehus og gårdsplads, og er ikke umiddelbart synlige for forbipasserende på Aarsballevej.

Bygningerne ligger samlet, og ældre udtjente bygninger er nedrevet, således at Trommeregård i dag fremstår som en moderne og velholdt kvægbedrift.

Figur 3 Trommeregård set fra Aarsballevej – set mod nord. Cowi vejfoto 20. maj 2020.



Figur 4 Trommeregård set fra Aarsballevej – set mod syd. Cowi vejfoto 20. maj 2020.



Figur 5 Trommeregård set fra Sandershøjvej – set mod øst. Cowi vejfoto 20. maj 2020.



Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer er overholdt i forhold til det eksisterende staldanlæg mv på Trommeregård.

Bornholms Regionskommune vurderer, at projektet ikke er i strid med hensynet til de landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske eller rekreative interesser i området eller for områdets naturlokaliteter eller fortidsminder.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. placering i landskabet.

4 HUSDYRPRODUKTION OG RESTSTOFFER

I dette afsnit beskrives og vurderes husdyrholdets sammensætning, staldindretning inkl. ventilation og rengøring, samt produktion og håndtering af husdyrgødning, spildevand og affald.

4.1 Husdyrhold og staldanlæg

Beskrivelse

Produktionen af kvæg på Trommeregård ønskes godkendt efter den nye husdyrregulering. Der foretages ikke større ændringer i produktionen eller bygninger/anlæg - der søges alene om at inddrage eksisterende og enkelte nye staldarealer i eksisterende bygninger.

Bygning 1: Kostald

Løsdriftstald med sengebåse, drænet gulv med skrabere. Naturlig ventilation med åbning i kip. Malkestald med opsamlingsplads. Køerne har permanent adgang til opsamlingsplads, som derfor er regnet med i produktionsarealet. Nakkebomsarealet er ligeledes regnet med i produktionsarealet, mens foderbord, separationsboks og malkestald ikke er regnet med i produktionsarealet.

I kostaldens nordøstlige hjørne er der kælvningsbokse med dybstrøelse. Der ansøges om at udnytte yderligere 53 m² ved kælvningsboksene til opstaldning af kvæg på dybstrøelse.

I kostaldens sydøstlige hjørne er staldkontor, forrum med mælketank og teknikrum.

Bygning 2: Ungdyrstald

Ungdyrstald med dybstrøelsesfællesbokse og foderbord i midten. Trapper til kort ædeplads. Naturlig ventilation med overdækket åbning i kip. Den østlige del af stalden har et støbt areal, som er blevet brugt til opmagasineringsring af foder mv. Der ansøges om at kunne bruge dette areal (195,5 m²) til opstaldning af kvæg på dybstrøelse.

Bygning 3: Kalvestald

Der er indrettet kalvestald i den gamle foderlade. Der er naturlig ventilation med lukket kip. Kalvene (0-6 mdr.) er opstaldet på dybstrøelse i hytter med løbegård i de tidligere fodersiloer. Heraf kaldenavnet "Siloboksene". Kalvestalden har meget disponibel plads (240,5 m²), og der ansøges om at kunne bruge dette areal til opstaldning af kvæg på dybstrøelse.

Bygning 4: Gl. kostald

Den gamle kostald bruges til opstaldning af småkalve 0-6 mdr. på dybstrøelse. Stalden er indrettet med fællesbokse og evt. enkeltbokse til kalvene. Der er naturlige ventilation med lukket kip.

Stalden er bygget i 1993 af tidligere ejer, og blev i en årrække brugt som bindestald til malkekøer.

Der er 12,6 m² i den eksisterende stald, som kan inddrages til dybstrøelse, og godkendes i nærværende miljøtilladelse.

Nærværende miljøtilladelse konverterer eksisterende produktion til den nye miljøregulering fra 2017. Miljøtilladelsen indeholder ikke større ændringer i produktionen eller bygninger/anlæg - der bliver alene inddraget eksisterende og enkelte nye staldarealer i eksisterende bygninger.

Ventilation:

Kostald: Naturlig ventilation. Gardiner i siderne og åben kip. 2 ventilatorer i loftet cirkulerer luften når temperaturen overstiger 16 grader (dyrevelfærd). 1 ventilator giver luftcirkulation i malkestald under malkning (hvis ønsket)

Ungdyrstald: Naturlig ventilation – tremmer i siderne og åben kip.

Kalvestald: Naturlig ventilation. Åbne vinduer/døre/porte.

Placeringen af driftsbygningerne fremgår af figur 6.

Figur 6 Anlægget på Trommeregård



Produktionsarealet er beregnet som det totale areal fratrukket arealer, hvor dyrene ikke kan opholde sig og afsætte gødning, som gange, inventar og foderautomater. Drivgange og udleveringsramper, hvor dyrene kun opholder sig kortvarigt, indgår heller ikke i produktionsarealet.

Beregningen af produktionsarealerne fremgår af bilag 1.

Tabel 4 Staldtyper, dyrehold og produktionsareal i ansøgt drift

Staldafsnit	Staldtype	Dyretype	Staldstørrelse* (m²)	Produktionsareal (m²)	Produktionsareal andel (%)
Kostald	Dybstrøelse	Alle kvæg	2265	53	2,3
	Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb			1358	60
	Dybstrøelse			71	3,1
Ungdyrstald	Dybstrøelse	Alle kvæg	817	196	23,9
	Dybstrøelse			357	43,6
Kalvestald	Dybstrøelse	Alle kvæg	488	241	49,4
	Dybstrøelse			134	27,5
Gl. kostald	Dybstrøelse	Alle kvæg	346	13	3,8
	Dybstrøelse			53	15,3
Foderlade	Dybstrøelse	Alle kvæg	1296	960	74,1
I alt			5.212	3.436	

Tabel 5 Staldtyper, dyrehold og produktionsareal i nudrift og 8 års drift

Staldafsnit		8 års drift		Tilladt nudrift	
	Staldafsnit, staldtype og dyretype	Staldstørrelse* (m²)	Produktionsareal (m²)	Staldstørrelse* (m²)	Produktionsareal (m²)
Kostald	Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb	2265	1358	2265	1358
	Alle kvæg				
	Dybstrøelse		53		53
	Alle kvæg				
Ungdyrstald	Dybstrøelse	817	357	817	357
	Alle kvæg				
Kalvestald	Dybstrøelse	488	134	488	134
	Alle kvæg				
	Dybstrøelse		134		134
	Kalve (under 6. mdr.)				
Gl. Kostald	Dybstrøelse	346	53	346	53
	Alle kvæg				
	Dybstrøelse		53		53
	Kalve (under 6 mdr.)				
	I alt	3.916	2.142	3.916	2.142

*Tal for staldstørrelse er angivet som indsendt i bilag til ansøgning. Disse afviger fra tal i den elektroniske ansøgning, men tallene i bilaget anses for mere præcise. Tallene for produktionsareal, som er det betydende i ansøgningen, er ens i bilaget og i den elektroniske ansøgning.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at ansøger på tilfredsstillende vis har redegjort for produktionsarealet, og at produktionsareal samt dyretype angivet for eksisterende stalde er i overensstemmelse med lovlig nudrift.

Der gøres opmærksom på, at på arealer, hvor der kortvarigt er dyr, men som ikke medregnes som produktionsareal, skal der i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen foretages effektiv rengøring efter endt ophold. Dette gælder på Trommeregård drivgange mv. Rengøring skal foretages senest 12 timer efter, at dyrene har forladt arealet (hvis dyrene dagligt har adgang på arealet, skal rengøring dog ske senest efter 4 timer).

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. produktionsareal, stalddtype og dyretype. Produktion, opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Beskrivelse

På Trommeregård forefindes to eksisterende gyllebeholder med kapacitet på 3.000 m³ og 1.500 m³. Beholderen er tilmeldt beholderkontrol. Der føres journal over spredning af gødning på markerne i form af mark- og gødningsplan.

Tabel 6. Data om gyllebeholdere til rådighed for produktionen på Trommeregård

Lager	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Overdækning
Gyllebeholder, Muleby tank	1.500	364	Ingen
Gyllebeholder, Agri tank	3.000	756	Ingen
I alt	4.500		

Den samlede gødningsproduktion opgøres til 4.832 m³ på Trommeregård, inkl. regnvand og vaskevand.

I henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen kræves opbevaringskapacitet til minimum 9 måneders gødningsproduktion. Med en samlet årlig gødningsproduktion på 4.832 m³ på Trommeregård kræves således en kapacitet på minimum 3.624 m³. Med en aktuel opbevaringskapacitet på 4.500 m³ er kravet opfyldt.

Den samlede opbevaringskapacitet på Trommeregård svarer til i alt 11 måneders opbevaringskapacitet.

Gødningsproduktionen opgøres årligt i forbindelse med udarbejdelse af gødningsregnskabet.

Kommunens vurdering

Det er regionskommunens vurdering, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for opbevaringskapaciteten på Trommeregård og sikret, at der kan opbevares op til 9 måneders gødningsproduktion på bedriften.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. opbevaring af husdyrgødning.

5 RESSOURCEFORBRUG

I dette afsnit beskrives og vurderes det nuværende og forventede årsforbrug samt håndteringen af ressourcerne foder, vand og energi m.m. Tiltag til fremme af ressourceudnyttelsen er desuden behandlet.

5.1 Foder og foderopbevaring

Beskrivelse

Fodertyper/-forbrug

Der fodres med en stor andel grovfoder i form af majs- og græsensilage. Der laves forskellige foderblandinger (én til malkende køer, og én til goldkøer) én gang dagligt. Fuldfoderet blandes i mobil traktordreven mixervogn. Fuldfoderblandingen består af majs- og græsensilage, sojaskrå, rapskager, ærter rapsfrø, hvede og mineralblanding. Der laves foderanalyser af hver ny grovfoderstak, som åbnes. Der benyttes fodringskonsulent til foderplan.

Foderopbevaring

Ensilage opbevares i 4 ensilagesiloer som ligger samlet ved staldanlæg. I tilfælde af en ekstraordinær god høst, opbevares der også ensilage i markstakke. Korn og tilskudsfoder opbevares i plansilo i foderlade. Mineraler opbevares i foderlade i sække eller big bags. Halm opbevares i foderlade og udendørs.

BAT

Med den nye husdyrbruglov indførtes stipladsmodellen. I stipladsmodellen inddrages den nyeste faglige viden om ammoniakfordampning (emission) fra gødningsoverfladerne, da ammoniakemissionen i højere grad afhænger af produktionsarealets størrelse end af det årligt producerede antal dyr. Dermed er ammoniakemissionen fra en stald relativt konstant uanset produktivitetsudsving. Stipladsmodellen anvendes både i forhold til fast og flydende gødning, og også lugtemissionerne fastsættes med udgangspunkt i overfladearealerne. Der indgår tillige en model for emissioner fra gødningslagre baseret på beholderens overfladeareal.

Emissionsfaktorer, der tidligere blev beregnet med udgangspunkt i antallet af dyr og dyrenes vægt eller ydelse, bliver i stipladsmodellen i stedet for fastsat som en emission pr. m² produktionsareal pr. år for forskellige staldtyper, dyretyper og evt. miljøteknologi samt for overfladeareal og gødningstype for opbevaringsanlæg til husdyrgødning. Dermed er den fodringsmæssige styring allerede indarbejdet i husdyrbrugloven, hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at foderhåndtering som beskrevet ikke vil give anledning til en væsentlig miljøpåvirkning.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. foder og foderopbevaring.

5.2 Vand

Beskrivelse

Privat vandboring på gårdsplads er nedlagt. Trommeregård får vand fra Klemensker Vandværk.

Vandforbruget på Trommeregård forventes at være stort set uændret i ansøgt drift, og på linje med vandforbruget i 2020 og 2021, hvor der i gennemsnit er brugt 6.523 m³.

Fordeling af vandforbruget (anslået):

- Drikkevand dyr (og i foder): 5000 m³
- Vask malkeanlæg og mælketank: 6-800 m³
- Vask diverse og privat: Resten (6-800 m³)

Vandbesparende foranstaltninger (BAT):

Vaskevand fra malkeanlæg genanvendes til udvendig vask af malkestald.

Der er vandkar i kostalden, hvor der forbruges mest drikkevand. Drikkevandskar er vandbesparende ift. vandkopper og drikkenipler. I ungdyrstalden, hvor drikkevandsforbruget er mindre, er der vandkopper.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til god effektiv vandudnyttelse. Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne vandanvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. vandforbrug på ejendommen.

5.3 Energi

Beskrivelse

Energiforbruget forventes ikke at stige væsentlig i ansøgt drift, og forventes derfor at ligge på linje med forbruget i 2020 og 2021, hvor der i gennemsnit er anvendt 135.787 kWh.

Energiforbruget på en malkekvægbedrift går især til køling af mælk og – hvis der er AMS (malkerobotter) – også til drift af disse.

På Trommeregård malkes i malkestald, og derfor med et lavt elforbrug ift AMS-malkning.

Der er genindvinding af varme fra mælkekølingen, som anvendes til opvarmning af stuehus.

Der er installeret LED-belysning i alle stalde, som har reduceret elforbruget til belysning.

Der leveres 1800 m³ kvæggylle til biogasanlæg i Åkirkeby, som ikke returneres til Trommeregård.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til effektiv energiudnyttelse.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne energianvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. energi.

5.4 Diverse hjælpestoffer

Beskrivelse

Der opbevares olieprodukter på Trommeregård.

Forbruget af dieselolie ligger stabilt, og det gennemsnitlige forbrug i 2020 og 2021 udgør 12.976 liter

På Trommeregård bruges diesel især til markarbejde og foderblanding. En del af markarbejdet udføres af maskinstation, og belaster ikke Trommeregårds forbrug af diesel.

Markarbejde og foderblanding forventes at være stort set uændret i ansøgt drift. Derfor forventes dieselforbruget ikke at stige.

Kommunens vurdering

For at beskytte jord og grundvand stiller Bornholms Regionskommune vilkår om opbevaring af olieprodukter. Ud fra den beskrevne håndtering og det beskedne forbrug af de nævnte hjælpestoffer vurderer kommunen, at der ved overholdelse af vilkåret og de generelle regler for brug og opbevaring ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af anvendelsen.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. oplag af olieprodukter.

6 RESTSTOFFER

I dette kapitel beskrives og vurderes de forventede reststoffer fra produktionen i form af spildevand og affald.

6.1 Spildevand - herunder restvand og tagvand

Beskrivelse

Restvand

Mængden af restvand forventes ikke at stige i forbindelse med denne miljøgodkendelse, da ensilageplads og staldbygninger ikke udvides.

Bortledning af restvand

Vandspild og vaskevand fra vask malkestald, mælkerum og mælketank ledes til 3000 m³ gyllebeholder. Kalvebokse og fuldfodervogn vaskes på mark.

Trommeregård har tilladelse til at vaske traktorer/maskiner på vaskeplads ved Agrocentret, Aarsballevej, hvis der opstår behov for det.

Overfladevand fra befæstet areal mellem kalvestald og kostald forekommer sjældent. Det løber til afløb ved ensilagesiloer.

Overfladevand fra ensilagesiloer afledes til separat tank, og sprinkles ud på græsmark. Hvis der opbevares kalvemøg i ensilagesiloen, ledes overfladevand til gyllebeholder.

Der er ikke toilet og bad i staldbygningerne.

Tagvand afledes via tagrender. Det formodes, at tagvandet ledes til grøft. Men et evt. afløb til grøft er etableret af tidligere ejer, og nuværende ejer kender derfor ikke forløbet. Tagvand fra foderladen ledes ud på jorden.

Der bliver ikke vasket sprøjte på Trommeregård, da alt sprøjtearbejde udføres af maskinstation.

Kommunens vurdering

Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og skal anvendes i henhold til reglerne i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Bornholms Regionskommune vurderer, at den beskrevne spildevandshåndtering ikke vil medføre væsentlig miljøpåvirkning.

Bornholms Regionskommune bemærker, at hvis der foretages ændringer i afløbsforholdene for tag- og overfladevand, skal der indhentes accept fra spildevandsmyndigheden.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til emissioner fra spildevand.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. produktion og håndtering af spildevand.

6.2 Affald

Beskrivelse

Alt affald bortskaffes efter BOFA's affaldsregulativ. Medicinrester samt olie- og kemikalieaffald bortskaffes efter anvisning på etiket/produktblad.

Ensilageplastik, sække fra såsæd, mineraler og gødning mv opbevares i affaldscontainer, som tømmes af Fugato efter aftale, og efter behov. I 2019 er afhentet 5300 kg i alt.

Jern- og metalaffald leveres til Bornholms Produkthandel i Rønne. Jern- og metalaffald vil især forekomme ved renovering og reparation af maskiner og staldinventar.

Hvis der i fremtiden sker bygge- eller nedrivningsaktivitet på Trommeregård, kan der komme affald i form af klinker, eternitplader, isoleringsmateriale, maledede murbrokker, imprægneret træ og blød PVC, som i så fald bliver sorteret og leveret på BOFA's losseplads i Rønne.

Olie og kemikalieaffald

Mængden af olie- og kemikalieaffald er begrænset og vil ikke øges i forbindelse med denne miljøgodkendelse.

Olieskift foretages altid på værksted, som også tager hånd om spildolie. Der er derfor ikke spildolie på Trommeregård.

Sprøjtning med pesticider i markdriften foretages af maskinstation. Trommeregård har kun en lille hånd (ryg)sprøjte, som bruges på udenomsarealerne, og har derfor kun en meget begrænset mængde sprøjtemidler opbevaret. Opbevaring sker i privatens kælder (stuehus), hvor der er frostfrit. Tom emballage, og evt. rester, afleveres på BOFAs genbrugsstationer, og efter Bornholms Regionskommunes affaldsregulativ.

Sprayflasker

Der opsamles kun en ganske lille mængde, måske 1-2 kg årligt. Det er især tom emballage fra fluespray. Den afleveres på BOFAs genbrugsstationer, og efter Bornholms Regionskommunes affaldsregulativ.

Medicin

Mængderne af medicinaffald er små. Medicin og medicinrester opbevares i teknikrum i kostalden. Medicinaffaldet sorteres i henholdsvis glas, plastik og tuber. Affaldet tages retur af dyrlæge (Dyrlægegården i Rønne). Alternativt kan det afleveres på apotek.

Indtil aflevering opbevares kanyler i lukket beholder. Brugte sprøjter og tom emballage opbevares og afleveres som ikke-farligt affald, eller som etiketten/dyrlæge foreskriver.

Animalsk affald

Døde dyr placeres på kørefast bund langs privatvejen ved den mindste gyllebeholder. De døde dyr anbringes på ventileret underlag med tildækning over. De døde dyr afhentes af DAKA med daglig afhentning på hverdage. I alt ca. 10 kreaturer årligt og 90 kalve årligt.

Det forudsættes, at alle typer affald på ejendommen håndteres efter de til enhver tid gældende regler samt, at bortskaffelsen sker i overensstemmelse med det kommunale affaldsregulativ for erhvervsaffald. I regulativet står bestemmelser om opbevaring og bortskaffelse af diverse typer af affald, herunder olieaffald, medicinrester og kanyler.

Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr skal følge reglerne i bekendtgørelsen om opbevaring af døde produktionsdyr.

Dokumentation for bortskaffelse af affald kan foreligge i form af kvitteringer og fakturaer fra Fugato (brændbart) og 1129 (jern). Dyr lægen kvitterer ikke for at have modtaget affald, men kan verificere det ved forespørgsel.

Kommunens vurdering

Det forudsættes, at alle typer affald på ejendommen håndteres efter de til enhver tid gældende regler samt, at bortskaffelsen sker i overensstemmelse med det kommunale affaldsregulativ for erhvervsaffald. I regulativet står bestemmelser om opbevaring og bortskaffelse af diverse typer af affald, herunder olieaffald, medicinrester og kanyler.

Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr skal følge reglerne i bekendtgørelsen om opbevaring af døde produktionsdyr.

Dokumentation for bortskaffelse af affald kan foreligge i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand.

Bornholms Regionskommune vurderer, at overholdes vilkårene vedr. affald, vil affaldshåndteringen på Trommergård ikke medføre gener for omkringboende. Den beskrevne affaldsopbevaring, -håndtering og -bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at bygningernes omgivelser skal holdes fri for affald og om bortskaffelse og dokumentation for aflevering.

7 GENER FRA HUSDYRBRUGET

I dette afsnit beskrives og vurderes de mulige gener for husdyrbrugets omgivelser ved forekomst af lugt, støj, støv, lys, skadedyr og transporter forårsaget af virksomhedens aktiviteter.

7.1 Lugt

Beskrivelse

Idet der ikke foretages ændringer i staldene, vil der ikke ske ændringer i lugtemissionen fra anlægget i ansøgt drift.

I ansøgningsskemaet er der foretaget beregninger, der viser, at lugtgenekriteriet er overholdt til byzone, samlet bebyggelse og til nærmeste enkelt boliger, se nedenstående tabel **Fejl! Et bogmærke kan ikke henvise til sig selv..**

Tabel 7 Resultat af lugtberegning for ansøgt drift fra husdyrgodkendelse.dk (skema nr. 223217)

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt	
 Centralvej 1	0	FMK	103,2	103,2	674,4	Ja	▼
 Kuregårdsvej 2	0	FMK	103,2	103,2	600,3	Ja	▼
 Sandershøjvej 1	0	FMK	103,2	103,2	448,4	Ja	▼
 Sandershøjvej 2	0	FMK	103,2	103,2	451,9	Ja	▼
 Aagaardsvej 18	0	NY	260,2	260,2	1144,1	Ja	▼
 Klemensker	0	NY	393,5	393,5	1171,3	Ja	▼

Nærmeste byzone er ved Klemensker. Afstanden fra lugtcentrum til byzonegrænsen skal være minimum ca. 393,3 m, og den beregnede afstand fra lugtcentrum er ca. 1171 m.

Nærmeste bolig i samlet bebyggelse i landzone som er en ejendom uden landbrugspligt og ikke ejet af ansøger, er ved Aagaardsvej 18. Afstanden fra lugtcentrum til nærmeste bolig i området skal være minimum 260,2 m, og den beregnede afstand fra lugtcentrum til beboelsen Aagaardsvej 18 er ca. 1.144,1 m.

Enkeltbeboelser er ejendomme uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger. Nærmeste enkeltbeboelser er Sandershøjvej 2. Lugtgenekravet er opfyldt til enkeltbeboelsen. Afstanden fra lugtcentrum til nærmeste enkeltbeboelse skal være minimum ca. 103,2 m og den beregnede afstand fra lugtcentrum er 451,9 m. Den gennemsnitlige afstand er således længere end minimumsafstanden (geneafstanden) og lugtgenekravet er hermed opfyldt.

Der er ikke placeret andre husdyrbrug indenfor 100 m fra enkeltbeboelserne og 300 m fra byzone eller samlet bebyggelse og der skal derfor ikke indregnes en kumulativ effekt.

Geneafstanden måles fra et vægtet lugtcentrum på husdyrbruget (typisk centrum af staldanlægget) og til nærmeste punkt hos naboen eller på zonegrænsen.

Kommunen vurderer dog, at hvis der skulle opstå væsentlige lugtgener hos naboer, som ikke kunne forudses på baggrund af lugtgenekriterierne, skal der være mulighed for at løse problemet, og der er stillet vilkår herom.

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om at holde god staldhygiejne i tilfælde af væsentlige lugtge-

ner.

7.2 Støj og rystelser

Beskrivelse

Der er naturlig ventilation i staldene, og derfor ikke støj fra mekanisk ventilation.

Kornvalsen i foderladen er i drift max. 1 time dagligt.

Der blandes fuldfoder til malkende køer 1 gang dagligt med traktor og foderblander, og hver anden dag til kvier og goldkøer. Foderblanding sker ved ensilagesiloer og foderlade, som er placeret langt fra naboer, og forbipasserende på landevej.

Malkeanlægget er i drift fra kl. 4.30 til 7.30, og 15.30 til 18.30 dagligt.

Der er ikke korntørreanlæg på Trommeregård.

I forbindelse med høst af græs og majs til ensilage, er der maskinstøj i 4-6 kortere perioder årligt.

Trommeregård ligger i stor afstand til naboer, og i god afstand ift forbipasserende på offentlig vej, og støjniveauet vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer og forbipasserende. Trommeregård er en moderne malkekvægsbedrift, hvor maskiner vedligeholdes og udskiftes ved behov, og derfor ikke støjer pga misvedligeholdelse og defekter.

Der sker ingen væsentlig ændring i ansøgt drift i forhold til nudrift.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune forudsætter, at anlægget på Trommeregård overholder Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Støjvilkårene omfatter al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, men ikke støj fra f.eks. markdriften.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende og forbipasserende. Der vil dog kunne forekomme støj fra transport. Trafikken til og fra Trommeregård går ad Aarsballevej, og forekommer primært inden for normal arbejdstid.

Der er ikke foretaget støjberegninger, idet de nærmeste nabobeboelser ligger så langt fra ejendommen, at der ikke vurderes at kunne opstå væsentlige støjgener, når de stillede vilkår overholdes.

Produktionen forventes ikke at give anledning til rystelser, som kan være til gene for omgivelserne.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støjgrænser og eventuel måling af støjniveauet. Der er ikke stillet vilkår vedr. rystelser.

7.3 Støv

Beskrivelse

Støv forekommer især ved håndtering af halm, og ved kørsel med maskiner på privatvej, interne veje, og i mark, hvis vejret er meget tørt. Støvgener forebygges med at strø med halm, som er bjerget i godt vejr, således at der ikke forekommer skimmelsvampe. God luftcirkulation modvirker støvgener for ejer og ansatte, og hvis der er behov, bruges støvmasker. Støv ifm markarbejde generer ikke traktorfører, som er beskyttet af tæt "hus" på traktorer.

Det vurderes ikke, at naboer og forbipasserende bliver generet af støv i væsentlig grad, fordi Trommeregård ligger i stor afstand fra naboer og offentlig vej. Trommeregård har ikke fælles privatvej med naboer.

Der sker ingen ændring i forhold til nuværende drift.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlig støvudvikling i forbindelse med produktionen. Egentlig risiko for støvgener i forbindelse med produktionen vurderes kun at forekomme ved kørsel omkring ejendommens bygninger i tørre perioder, og det vurderes således generelt, at støv kun vil give anledning til meget lokal støvudvikling.

Der stilles dog et vilkår om støvgener, så alle aktiviteter på ejendommen herunder transport kan planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støvgener.

7.4 Lys

Beskrivelse

Der er udendørs lys på de nordøstlige gavle af kostalden og foderladen. Ligeledes er der lys ved indgang til malkerum med mælketank på kostaldens gavl. De udendørs lys tændes og slukkes manuelt. Lys ved døren til tankrum er tændt om natten, så mælketankbilens chauffør altid kan orientere sig.

Indendørs lys i ungdyrstald styres med ur, således at ungdyrene har enten dagslys eller elektrisk lys i tidsrummet 6-22. I kostalden er der tændt orienteringslys i de mørke timer.

Lys i stalden vil kunne ses fra Aarsballevej efter solnedgang. Kostald og foderlade ligger tilbagetrukket fra Aarsballevej, og bag de ældre bygninger og stuehuset. Lys fra ungdyrstald kan ses fra Aarsballevej.

Der bygges ikke nye anlæg, og lysmængden vil være den samme før og efter ny godkendelse. Der er 100 m fra ungdyrstald til Aarsballevej, og over 300 m til nærmeste nabo. Det vurderes derfor, at lyset fra driften på Trommeregård ikke er generende hverken for naboer eller forbipasserende.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at den beskrevne anvendelse af lys i og omkring staldene ikke vil medføre gener for omkringboende eller forbipasserende pga. afstanden. For at sikre, at eventuelle gener for omkringboende begrænses, stilles der dog vilkår vedrørende lysgener.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. lys.

7.5 Fluer og skadedyr

Beskrivelse

På en kvægejendom kan mus og rotter i vinterhalvåret, og fluer i sommerhalvåret give problemer.

Problemer med både fluer og gnavere forebygges ved at opretholde en høj grad af renlighed og orden. På Trommeregård bliver foderspild, gammelt foder og fraseret foder fjernet fra foderkrybber, fodergange og lagre. Vegetation langs fodmurene på driftsbygningerne fjernes, og en "bræmme" på 1 meter holdes fri for bevoksning.

Forebyggelse via renlighed og orden suppleres med skadedyrsbekæmpelse, som ISS Skadedyrsbekæmpelse varetager gennem faste besøg 5-6 gange årligt. Der er udsat ca. 25 rottekasser.

Derudover holdes hund og katte, som fanger rotter og mus. Desuden er der 2 rovfuglepæle på Trommeregård, som tiltrækker rovfugle, som også fanger gnavere. Der er uglekasser i staldene – det er uvist om de er beboede for tiden.

Fluer bekæmpes med systematisk vanding mod fluelarver fra april til oktober, og brug af fluegift ved behov. De generelle retningslinjer for bekæmpelse af skadedyr i henhold til statens skadedyrsbekæmpelse følges.

På bedriften opbevares dokumentation for skadedyrsbekæmpelse.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes forekomst af fluer og rotter m.m. vil blive forebygget og eventuelt bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det kommunens vurdering, at følges vilkårene i denne tilladelse, burde der ikke opstå væsentlige fluegener eller problemer med rotter. For at sikre at eventuelle gener for omkringboende begrænses, stilles der dog vilkår vedrørende skadedyrsbekæmpelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. fluebekæmpelse og rottesikring.

7.6 Transport

Beskrivelse

Transport til og fra Trommeregård sker via en privat vej fra Aarsballevej. Privatvejen er ikke adgangsvej for andre ejendomme.

Antallet af transporter forventes at være uændret i ansøgt drift.

Daka afhenter døde dyr ved privatvejen før selve staldanlægget.

Den beskrevne transport vil hovedsagelig finde sted inden for dagtimerne mellem kl. 5.30 og 18.00. Ved ensilering og gyllekørsel kan transport også ske i det øvrige døgn.

Transport til udbringningsarealer i umiddelbar tilknytning til Trommeregård sker hovedsagelig via marker.

Transport til andre udbringningsarealer sker via offentlig vej (Aarsballevej, Centralvej og Sandershøjvej). Der er ikke transport gennem tæt beboede områder.

Færdsel til Bornholms Bioenergi i Åkirkeby planlægges og udføres af Bornholms Bioenergi.

Opgørelse af transporter på Trommeregård kan ses i tabellen **Fejl! Et bogmærke kan ikke henvise til sig selv.** herunder.

Tabel 8 Opgørelse af forventede antal årlige transporter til og fra Trommeregård ved nudrift og ansøgt drift.

Type transport	Transport ansøgt drift antal læs/år
Dyr til slagteri	24
Afhentning af døde dyr til DAKA	100
Foder	18
Diesel	52
Husdyrgødning til udspredning (fordelt på få dage om året=	200
Gylle til/fra biogas	104
Afhentning af mælk	178
Total	676

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at ind- og udkørsel til husdyrbruget til og fra Trommeregård, som sker ad egen privatvej og primært inden for normal arbejdstid, kan ske uden at give anledning til gener for omkringboende. Selve belastningen af det lokale vejnet reguleres af den relevante vejlovgivning, mens færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. Der er ikke stillet vilkår i forhold til transport.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. transport.

8 AMMONIAKTAB OG NATURPÅVIRKNING

I dette afsnit beskrives ammoniakemissionen fra husdyrbruget og opfyldelsen af BAT-krav, og det vurderes, i hvor høj grad ammoniakemissionen påvirker beskyttet natur og sårbare arter.

8.1 Ammoniakemission og BAT-krav

Beskrivelse

I ansøgningsskemaet er der foretaget beregninger af ammoniakemissionen fra staldanlæg og lagre i nudrift/8-årsdrift og ansøgt drift. For hvert staldafsnit er ammoniakemissionen beregnet ved at gange størrelsen af produktionsarealet med emissionsfaktoren for den pågældende dyretype og staldsystem. Tilsvarende beregnes emissionen fra gylleopbevaring ved at gange det ansøgte overfladeareal for gyllebeholdere med en emissionsfaktor for typen af gødning.

Tabel 9. Opgørelse af ammoniakemissionen fra stalde og lagre på Trommeregård før og efter ændringerne

Ammoniakemission fra husdyranlægget (kg NH ₃ -N/år)				
Drift	Staldafsnit	Lagre	I alt	Meremission efter udvidelse
Ansøgt drift	2.954,1	448	3402,2	1.087 kg NH ₃ -N/år
Lovlig nudrift	1.867,2	448	2.315,2	-
8-års drift	1867,2	448	2.315,2	-

Den maksimale emission ved anvendelse af BAT beregnes for hvert staldafsnit for sig ud fra de enkelte produktionsarealers størrelse i m² og emissionsfaktoren for den pågældende dyretype og staldsystemtype. Der sondres mellem nye (og renoverede) stalde, hvor kravet beregnes ud fra ét sæt emissionsfaktorer, og eksisterende stalde, hvor kravet beregnes ud fra et andet sæt faktorer eller ud fra vilkår i tidligere godkendelser om eksisterende teknologi.

Idet ansøgningen omfatter produktion i eksisterende staldafsnit, som ikke renoveres eller ændres, og der er ikke tidligere fastsat krav til BAT for produktionen på Trommeregård, er BAT kravet sat som eksisterende stald i disse staldafsnit. I staldafsnit, hvor der ikke tidligere har været produktion er BAT Kravet sat som nyt staldafsnit.

For gyllebeholderne beregnes BAT ud fra eksisterende opbevaringsanlæg.

Samlet BAT-krav inkl. krav til gødningslagre er opgjort i tabel 10

Tabel 10. Vejledende BAT-krav ved ansøgt drift

Staldafsnit	Dyretype Staldsystem/gødningstype	Forudsætning	Produktionsareal (m ²)	BAT-krav/m ² (kg NH ₃ -N)	BAT-krav (kg NH ₃ -N)
Kostald	Alle kvæg, dybstrøelse	Nyt staldafsnit	53	0,84	44,5
	Alle kvæg, fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Eksisterende stald	1358	0,89	1208,6
	Alle kvæg, dybstrøelse	Eksisterende stald	71	0,84	59,6
Ungdyrstald	Alle kvæg, dybstrøelse	Nyt staldafsnit	196	0,84	164,6
	Alle kvæg, dybstrøelse	Eksisterende stald	357	0,84	299,9
Kalvestald	Alle kvæg, dybstrøelse	Nyt staldafsnit	241	0,84	202,4
	Alle kvæg, dybstrøelse	Eksisterende stald	134	0,84	112,6
Gl. Kostald	Alle kvæg, dybstrøelse	Nyt staldafsnit	13	0,84	10,9
	Alle kvæg, dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit	53	0,84	44,5
Foderlade	Alle kvæg, dybstrøelse	Nyt staldafsnit	960	0,84	806,4
Gyllebeholder, Mu- leby	Flydende gødning	Eksisterende gødnings- opbevaringsanlæg	364	0,40	145,5
Gyllebeholder, Agri	Flydende gødning	Eksisterende gødnings- opbevaringsanlæg	756	0,40	302,5
I alt			3.436 + 1120		2.954 + 448 = 3.402

BAT-krav beregnet til 2.954 kg NH₃-N pr. år, mens den beregnede faktiske emission på 2.954 kg NH₃-N pr. år. Gulvtypen i kostalden, hvorfra hovedparten af ammoniakemissionen foregår, er fast drænet gulv med skraber og ajlerille. Gulvet er at regne som BAT. I de øvrige stalde er der dybstrøelse, hvilket tilgodeser dyrenes velfærd, når de er unge, drægtige, eller skal aflastes af andre grunde.

Kommunens vurdering

Idet der er tale om et husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr år, skal emissionen reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

BAT-krav for de eksisterende stalde er ikke fastsat i tidligere godkendelser.

Den ansøgte produktion medfører en uændret emission i forhold til det beregnede BAT-krav. Det ansøgte husdyrbrug overholder således det vejledende BAT-niveau.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. ammoniak omkring, at kostalde med produktionsareal på 1358 m² skal være indrette med fast drænet gulv med skraber og ajlerille.

8.2 Ammoniakdeposition til naturområder

Beskrivelse

Ammoniakemissionen fra den ansøgte produktion på Trommeregård bevirker, at omkringliggende arealer vil blive påvirket med nedfald af ammoniak. I ansøgningssystemet er der foretaget beregning af denne ammoniakdeposition til beskyttede naturområder og potentielt ammoniakfølsomme skove samt beskyttede søer i området. Beliggenheden af beregningspunkterne tættest på anlægget fremgår af kortet på figur 8.

Figur 8. Beregningspunkter for ammoniak i området nærmest Trommeregård.



Resultatet af beregningen af ammoniakdeposition i de angivne punkter i ansøgt drift kan ses i tabel 11.

Tabellen viser de beregnede værdier for den totale ammoniakdeposition fra husdyrbrugets stalde og lagre, og for merdepositionen, der er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte produktion forårsager i forhold til henholdsvis nudrift og driften 8 år før ansøgningstidspunktet (8-års-driften).

Tabel 11. Beregningspunkter for ammoniak i området omkring Trommeregård.

Naturtyper	Målepunkt	Totaldeposition (kg NH ₃ -N/år)	Merdeposition Nudrift (kg NH ₃ -N/år)	Merdeposition 8-års drift (kg NH ₃ -N/år)
Kategori 1-natur	Dyndalen I	0,0	0,0	0,0
	Almindingen I	0,0	0,0	0,0
	Almindingen II			
Kategori 2-natur	Overdrev v. Rømeregårdsvej	0,0	0,0	0,0
	Overdrev v. Rosmannegård	0,0	0,0	0,0
	Overdrev v. Klemenskervej	0,0	0,0	0,0
	Overdrev II v. Rø Plantage	0,0	0,0	0,0
	Overdrev v. Rø Plantage	0,0	0,0	0,0
Kategori 3-natur	Skov Nødebo	0,2	0,0	0,0
	Skov nord	0,2	0,0	0,0
	Skov v. Ågård	0,2	0,1	0,1
	Overdrev Splitsgård	0,0	0,0	0,0
	Overdrev Bolleris	0,0	0,0	0,0
Anden natur	Eng nord-vest	0,5	0,1	0,1
	Sø v. Tornegård	0,3	0,1	0,1
	Sø v. Lillevang	0,4	0,1	0,1
	Sø nord-øst	1,2	0,3	0,3
	Sø v Boesvagn	0,6	0,3	0,3
	Sø syd	0,8	0,3	0,3
	Sø v. Sandershøj	0,6	0,2	0,2
	Mose v. Søndre Lyngvej	0,1	0,0	0,0
	Mose v. Kuregårdsvej	0,1	0,0	0,0

Kommunens vurdering

De ammoniakfølsomme naturområder opdeles i kategori 1-natur, kategori 2-natur og kategori 3-natur. Beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur og kategori 2-natur omfatter en forbudszone på 10 m, hvor der ikke må etableres, udvides eller foretages ændringer af stalde eller gødningsopbevaringsanlæg, samt krav til den tilladte totaldeposition. Beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur kan efter en konkret vurdering være et krav om en maksimal merdeposition. Kravene er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og er gengivet i boksen nedenfor.

Totaldepositionen er den ammoniakdeposition, som stammer fra husdyrbrugets stalde og lagre - både fra den eksisterende og den ansøgte drift. Merdepositionen er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte drift forårsager. Merdepositionen skal beregnes ud fra alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden 2007 (8-års driften).

Kategorisering og beskyttelsesniveau for naturtyper

Kategori 1-natur

Ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områder, hvor et enkelt husdyrbrug maksimalt må totalbelaste med 0,2-0,7 kg N/ha/år afhængigt af beliggenheden af andre husdyrbrug i nærheden*.

Kategori 2-natur

Nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder: højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha. Et husdyrbrug må totalbelaste med maksimalt 1,0 kg N/ha/år.

Kategori 3-natur

Anden ammoniakfølsom natur (moser samt mindre heder og overdrev) og ammoniakfølsomme skove. Ved disse naturtyper kan kommunen ud fra en konkret vurdering stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

**0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug; 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug og 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug.*

Kategori 1-natur

Der er ca. 4,1 km fra Trommeregård til nærmeste kategori 1- natur i Natura 2000-område. Nærmeste Natura 2000-område er "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne (nr 186)". Depositionen på området fra Trommeregård er beregnet til 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition. Det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak er derfor overholdt.

Kategori 2-natur

Kravet til maksimal totaldeposition til kategori 2-natur er 1 kg N/ha/år. Nærmeste kategori 2-naturareal er et overdrev ved Rømeregårdsvej beliggende ca. 3,8 km syd for bygningerne, hvortil der beregnes en totaldeposition fra Trommeregård på 0,0 kg N/ha/år. Idet produktionen på Trommeregård således påvirker kategori 2-naturarealer med en totaldeposition under 1 kg N/ha/år, er det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak til kategori 2-natur overholdt.

Kategori 3-natur

For kategori 3-naturtyper skal kommunen foretage en konkret vurdering og kan på den baggrund i særlige tilfælde fastsætte vilkår med henblik på opfyldelse af krav om maksimal merdeposition af ammoniak. Ved særlige tilfælde forstås en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Nærmeste kategori 3-overdrev, -hede eller -mose, som ikke er kategori 2-natur, er en mose ved Klemensker kaldet "Præstemosen", beliggende ca. 1,9 km nordvest for bygningerne. Arealet påvirkes med en merdeposition fra Trommeregård på 0,0 kg N/ha/år (8-års drift), og på 0,0 kg N/ha/år (nudrift).

Nærmeste potentielt ammoniakfølsomme skov er beliggende ca. 800 m nordvest for bygningerne ved Ågård. Den beregnede merdeposition til nærmeste punkt på denne skov er i forhold til nudrift 0,1 kg N/ha/år og i forhold til 8-årsdrift 0,1 kg N/ha/år.

Merdepositioner på mindre end 1 kg N/ha/år vurderes ikke at medføre en væsentlig påvirkning af naturområdet, mens kommunen ved merdepositioner på over 1 kg N/ha/år skal foretage en konkret vurdering.

Ingen kategori 3-naturområder påvirkes med en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år fra produktionen på Trommeregård.

Anden natur

Der er beregnet ammoniakdeposition til 6 søer beliggende ca. 300 - 500 m fra bygningerne på Trommeregård. Det er beregnet, at søerne påvirkes med en merdeposition fra produktionen på Trommeregård på 0,1-0,5 kg N/ha/år.

Påvirkning af Natura 2000-områder

Trommeregård er beliggende ca. 4,1 km fra nærmeste Natura 2000-område 186, som er udpeget som habitat-område H162 Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne og fuglebeskyttelsesområde F80 Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. Som det ses af tabellen er ammoniakpåvirkningen til natur i placeret i Natura 2000-området beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (bilag IV-arter)

EU-landene har vedtaget fælles regler om at beskytte naturen. Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som står på bilag IV. Beskyttelsen af arterne handler blandt andet om at sikre arterne mod at blive efterstræbt (jagt, indsamling, ødelæggelse af æg og yngel). Men medlemslandene skal også sikre, at arternes yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges. Viden om arternes forekomst og udbredelse opdateres løbende, bl.a. gennem det nationale program for overvågning af vandmiljø og natur (NO-VANA).

Det fremgår af habitatbekendtgørelsens § 10, at der ikke kan gives tilladelse, dispensation, godkendelse m.v., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, i alle livsstadier.

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold, at *"Kommunen skal derfor altid foretage en vurdering af, om der inden for 300 m fra punktkilden (inden for denne afstand kan en påvirkning henføres til punktkilden) ligger områder, som kan rumme bilag IV-arter (typisk vandhuller, moser eller solåbne græsarealer), og om der er registreret en forekomst af arten."*

Bornholms Regionskommune har fra egne data samt fra naturdata på Danmarks Miljøportal ikke kendskab til, at der er registreret bilag IV-arter nærmere end ca. 1,5 km fra bygningerne på Trommeregård.

Inden for 300 m fra produktionsanlægget på Trommeregård er der ingen søer – nærmeste sø er lokaliseret ca. 375 meter fra staldanlægget. Kommunen har ikke kendskab til, at der er registreret bilag IV-arter i disse søer, men de kan potentielt udgøre levesteder for bilag IV-arter som padder.

Kommunen har ikke kendskab til forekomst af andre bilag IV-arter eller andre særligt beskyttede arter i området omkring Trommeregård. Andre arter omfattet af bilag IV såsom padder, markfirben og flagermus kan dog have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealerne i området omkring anlæg og udbringningsarealer, herunder søer og skove i området.

I ansøgningssystemet er der beregnet ammoniakdeposition til de potentielle levesteder for bilag IV-arter, dvs. søen beliggende ca. 375 m fra Trommeregård. Til søen er der beregnet merdeposition på 0,2 kg N/ha/år (se tabel 10 i begyndelsen af afsnittet og bilag 3).

Der er ikke fastsat generelle tålegrænser for søer. I habitatdirektivet er søer inddelt i fem typer. Af disse er de fire næringsfattige søtyper med fastsatte tålegrænser på 5-10 kg N/ha/år, og den femte er næringsrige søer og vandhuller, som der ikke er fastsat tålegrænser for (naturtype 3150). Mange søer og vandhuller er eutrofierede som følge af næringstilførsel fra andre kilder end ammoniakdeposition, og naturtypen næringsrige søer og vandhuller omfatter de fleste danske småsøer og vandhuller.

Det er Bornholms Regionskommunes vurdering, at søerne ved Trommeregård i forvejen er næringsrige, og at det atmosfæriske kvælstofbidrag fra produktionen på Trommeregård ikke vil medføre en væsentlig ændring i lokaliteternes tilstand, og at der på den baggrund ikke er behov for at stille skærpede vilkår.

På ovenstående baggrund vurderer Bornholms Regionskommune samlet set, at bilag IV-arter og deres yngle- og rasteområder ikke trues af den ansøgte udvidelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. ammoniakdeposition til naturarealer.

9 MULIGE DRIFTSFORSTYRRELSER OG UHELD

I dette afsnit beskrives mulige uheld, der kan føre til væsentlig forøget forurening af luft, jord, overflade- og grundvand samt skade på mennesker, dyr og planter i forhold til normal drift. Desuden beskrives foranstaltninger til begrænsning af risici.

Beskrivelse

De mulige risici centrerer sig om forurening af grund- eller overfladevand med pesticider, gylle, veterinærmedicin, olie/diesel.

Mulige uheld med pesticider: der er risiko for, at pesticider utilsigtet kan komme i overfladevand eller grundvand ved spild, lækage på sprøjte eller emballage, eller ved uheld ved transport.

Mulige uheld med gylleudslip: Der er risiko for udslip af gylle i forbindelse med pumpning af gylle til gylleholder eller ved omlastning til gyllevogn. Forebygges med opsyn; gyllepumpen startes manuelt og kører et valgt antal minutter.

Ved færdselsuheld med gyllevogn kan der opstå lækage. Ligeledes kan der opstå lækage fra gyllebeholder, hvis gyllebeholderen bliver påkørt.

Endelig er der risiko for gylleudslip, hvis beholderen tæres eller af anden grund ikke er tæt.

Mulige uheld med dieselolie: Lækage på tank og/eller punktforurening hvor påfyldning finder sted.

Mulige uheld med rengøringsmidler: Der bruges stærke rengørings og desinfektionsmidler til rengøring af malkeanlæg og mælketank, som foregår automatisk. Det er derfor vigtigt at håndtere og tilslutte beholdere med rengørings og desinfektionsmidler korrekt.

Mulige uheld med ensilagesaft: Ensilagesaft fra ensilage med mindre end 30% tørstof skal opsamles, så det ikke løber til dræn, vandløb eller søer.

Mulige uheld med veterinær medicin: Hvis den veterinære medicin håndteres lemfældigt, kan der ske et udslip til spildevand, gylle eller direkte til grund- eller overfladevand.

Minimering af risiko for uheld

Gylleudslip: forebygges ved opmærksomhed ved gyllepumpning, og ved udkørsel.

Gyllebeholderne tilses dagligt.

Når gyllen køres ud, udvises agtpågivenhed i trafikken. Reflekser og lygter tjekkes og renholdes, så gyllevogn tydeligt kan ses, også efter mørkets frembrud.

Gyllebeholderne er placeret ved interne transportveje, hvor kørehastigheden er lav. Der vises agtpågivenhed ved kørsel på interne transportveje.

Dieselolie: Dieseltanken står på fast og uigennemtrængeligt gulv i lade.

Rengøringsmidler: Der afvendes kun godkendte midler, og anlæg incl vask kontrolleres ved egenkontrol og service. Mælketank efterses mindst en gang årligt af autoriseret kølefirma.

Rengørings og desinfektionsmidler oplagres på fast bund. Dosering og tæt tilslutning til malkeanlæg og mælketank kontrolleres jævnligt, og i forbindelse med eftersyn.

Ensilagesaft: Der er etableret ensilageplads (plansiloer) med fast bund, fald og afløb. Evt. ensilagesaft opsamles i gyllebeholder.

Pesticider: Der sørges for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker. Det udføres af maskinstation.

Veterinærmedicin: Trommeregård har aftale om sundhedsrådgivningsaftale med dyrlæge. Dvs. at medicin gives af dyrlæge, eller efter dyrlægens anvisning. Forebyggelse sker ved at opbevarer medicinen forsvarligt, og leverer evt. medicinrester til dyrlæge.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Gylle: Ved lækage/overløb fra gylletank, etableres en barriere, så gyllen ikke løber mod beskyttede søer, eller mod vandløb. Hvis der er risiko for, at gylle løber mod åbne grøfter eller søer, kan der etableres barriere med f.eks. bigballer af halm.

Ved udslip/overløb, hvor der er en sandsynlighed for akut forurening, kontaktes alarmcentralen (112). Alarmcentralen kontakter relevante medarbejdere i Teknik og Miljø i BRK.

Når gyllen overpumpes fra fortank til gyllebeholder, overvåges overpumpningen, og alle, som arbejder i stalden, ved, hvor afbryder til pumpen er placeret. Gylletankene er underlagt lovpligtig kontrol og kontrolleres hyppigt visuelt og der føres logbog.

Sker der tilsvining af vejene ved gyllekørsel, bliver der skiltet med glatføreskilt, og der bliver ryddet op senest ved arbejds ophør samme dag (gyllekørsel udføres af maskinstation)

Hvis det værste uheld skulle ske, og der opstår lækage fra gyllevognen enten på landevej eller i marken, stoppes evt. gylleafløb mod grøft, dræn og vandløb med f.eks. halmbigballer. Der tages kontakt til kommunens Teknik og Miljøafdeling, og yderligere tiltag aftales.

Lugtgener fra gyllespredning minimeres ved at sprede under bedst mulige forhold (lille vindhastighed og høj luftfugtighed)

Olie: Ved oliespild fra dieseltank eller maskiner opsuges spild med f.eks. savsmuld eller kattegrus og afleveres på modtagestation. Oletanken er underlagt lovgivning. Tanken står på fast bund i spildbakke, hvor evt. olielækage er synlig.

Rengørings og desinfektionsmidler: Hvis der forekommer spild, opsamles det f.eks. med savsmuld eller kattegrus. Hvis der forekommer fejldosering, kontaktes det firma som står for eftersyn for at få fejlen rettet, og Mejeriet underrettes.

Ensilagesaft: Evt. ensilagesaft fra plansiloer opsamles i separat beholder og sprinkles ud på græsmark via fastmonteret sprinkler. Ensilagesaften fra separat beholder kan ledes til gyllebeholder, hvis marken er vandmættet, eller hvis der opbevares kalvemøg i ensilagesilo. Markstakke overdækkes, og har altid min. 30 % tørstof i den høstede afgrøde. Der er ikke saftafløb ved 30% tørstof eller derover.

Medicin: Uheld med udslip af medicin forebygges ved ALTID at opbevare veterinærmedicin i teknikrummet; også medicin, som er i brug. Desuden følges dyrlægens instruktioner, og brugsanvisningen på pakningen.

Pesticider: I tilfælde af kemikaliespild spredes et sugende materiale (f.eks. savsmuld eller kattegrus), og det sugende materiale og evt. jord/grus fjernes med skovl, og puttes i affaldsposer. Derefter bortskaffes det på modtagestation. Sprøjtning af afgrøder foretages af maskinstation, som også forventes at opsamle spild.

Kælderrummet, hvor kemikalier til ukrudtsbekæmpelse på udenomsarealerne oplagres i meget små mængder, er tørt og frostfrit med god belysning. Der findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild. Gulvet er tæt og uden afløb.

Der er førstehjælpeudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed på Trommeregård. Det opbevares i skab i teknikrummet samt i stuehusets badeværelse.

Generelt gælder, at ved akut forurening af olie, gylle eller spildevand, tilkaldes alarmcentralen på 112. Alarmcentralen tilkalder en miljømedarbejder fra Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid.

I stalden og på marken medbringes en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved uheld.

Strømafbrydelse, generelt

Lovgivningen forlanger, at man kan redegøre for, hvordan dyrene beskyttes ved strømafbrydelse.

Det er vigtigt, at dyrene fortsat har adgang til foder og vand, og kan malkes.

Af hensyn til at opretholde god dyrevelfærd er det vigtigt, at køerne kan malkes, også i tilfælde af strømsvigt.

Alle gårde skal have et nødstrømsanlæg eller en skriftlig troværdig plan for, hvordan situationen håndteres i tilfælde af strømsvigt. Det anbefales, at generatoren afprøves regelmæssigt.

Kravet om troværdig plan opfyldes ved mindst et af følgende punkter og ved at udfylde skemaet "Nødstrøm".

1. Der er et stik til nødstrømsforsyning og en aftale om lån/leje af et nødstrømsanlæg, der kan tilsluttes indenfor 6 timer fra strømafbrydelsens start. Oplys hvor anlæg kan lånes.
2. Der forefindes en traktor/maskindreven vakuumpumpe med nødvendigt tilbehør.
3. Der er en skriftlig plan for effektiv håndtering af malkningen i tilfælde af strømsvigt.

Strømafbrydelse, Trommeregård

For Trommeregård gælder:

Vand: Der vil være vand også ved strømsvigt (vandværksvand)

Foder: Der fodres med mobil fuldfodervogn, som ikke er afhængig af strøm.

Malkning: Nødgenerator startes op, så der er strøm, når køerne skal malkes. Nødgenerator er mobil, og står i ungdyrstalden.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for mulige driftsforstyrrelser og uheld og foranstaltninger til begrænsning af risici.

Det vurderes i henhold til klagenævnspraksis, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for håndtering af bl.a. flydende husdyrgødning anses for tilstrækkelige til at imødegå forurening ved et eventuelt udslip, og derfor er der ikke stillet yderligere vilkår til at forebygge uheld m.v.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der skal foreligge en beredskabsplan, som indeholder følgende:

- En plan over husdyrbruget med angivelse af drænsystemer og vandkilder/spildevandskilder
- Handlingsplaner for hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres.
- Oplysninger om hvor udstyr til håndtering af forureningsulykker er placeret.

Vilkår

Der er stillet vilkår om udarbejdelse af en beredskabsplan, som indeholder handleplaner for blandt andet, hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres. Beredskabsplanen ses i bilag 2.

10 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

I dette afsnit beskrives og vurderes, hvordan ansøger gennemfører eller planlægger at gennemføre egenkontrol og management. Desuden beskrives de dokumenter og registreringer, som ansøger skal præstere for at dokumentere, at vilkårene i miljøtilladelsen er overholdt.

Beskrivelse

Management og egenkontrol

- Der føres logbog over flydelag i gyllebeholder
- Der udarbejdes den lovpligtige gødningsplan
- Forbrug af energi og råvarer opgøres årligt
- Produktionsapparatet efterses i det daglige arbejde.
- Gyllepumpning overvåges
- Der er sundhedskontrol hver 3. uge.
- Der er 10 års kontrol på alle gyllebeholdere.
- Egenkontrollen "Kvalitetsprogrammet for gården" følges, og der er kontrol på bedriften hvert andet år. Den seneste kontrol er udført i 7/3-2019.
- Ydelseskontrol 11 x årligt.
- Malkeanlæg og køletank tjekkes årligt.
- Der gennemføres foderkontrol og laves ny foderplan til køer og kvier 6 gange årligt af kvægrådgiver.
- Daglige rutinetjek.
- Ensilage prøver udtages til analyse på certificeret laboratorie

Trommeregård er som mælkeleverende besætning med i "Egenkontrol og kvalitetsprogrammet for gården" under Mejeriforeningen. I den forbindelse er rutiner ift egenkontrol og dokumentation er gennemgået. Desuden skal Trommeregård gennemføre egenkontrol ift. "Branchekode for foderhygiejne".

Følgende dokumentation er til rådighed på Trommeregård:

- Gødningsplan
- Tal for mælke kvaliteten fra mejeriet
- Analyser af grovfoder
- Foderplaner og/eller endagsfoderkontroller
- Dokumentation for skadedyrsbekæmpelse
- Logbog for flydelag på gylletank
- 10 års beholderkontrol

I løbet af få dage kan skaffes:

- Fakturaer på køb og salg af foder
- Sundhedsbemærkninger fra slagteri
- Temperaturer på mælk i mælketank

Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.

Kvitteringssedler fra mælkebil med temperaturer opbevares på bedriften i en kortere periode.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol samt overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at alle vilkår skal være kendt af de ansatte samt om dokumentation for produktionsarealets størrelse, korrekt bortskaffelse af affald mv.

11 SAMLET VURDERING

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at når miljøtilladelsens vilkår overholdes, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Bornholms Regionskommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

På baggrund af husdyrbrugets beliggenhed og de beskrevne ikke-væsentlige virkninger på det lokale miljø, vurderer Bornholms Regionskommune desuden, at det ansøgte ikke vil have grænseoverskridende virkninger.

12 BILAG

Bilagsoversigt:

1. Produktionsarealer ansøgt, nudrift og 8-årsdrift
2. Beredskabsplan

Bilag 1. Produktionsareal ansøgt drift, nudrift og 8 års drift



	Staldstørrelse			Produktionsareal		
Kostald	28,0	71,9	2.013,2			
Dybstrøelse	7,0	4,0		28,0		
	10,7	4,0		42,8		
Senge/gange	60,3	10,6		639,2		Fast gulv med skrabe anlæg og dræn til tværkanal. Dybstrøelse. Naturlig ventilation.
	48,1	13,0		625,3		
	11,0	6,1		67,1		
	6,5	4,0		26,0	1.428,4	
Kun ansøgt drift (ved k.bokse)	15,0	3,5		52,5	52,5	
Ungdyrstald	21,0	30,0	630,0			
Dybstrøelse	21,0	6,0		126,0		Fast gulv med dybstrøelse. Naturlig ventilation.
	21,0	6,0		126,0		
Trapper/dybstrøelse	21,0	2,4		50,4		
	21,0	2,6		54,6	357,0	
Kun ansøgt drift	11,5	8,4		96,6		
	11,5	8,6		98,9	195,5	
Kalvestald	20,0	20,0	400,0			
"Silobokse"	18,5	5,5		101,8		Fast gulv med dybstrøelse. Naturlig ventilation.
Hytter med løbegård	10,0	3,2		32,0	133,8	
Kun ansøgt drift	18,5	13,0		240,5	240,5	
Gl. kostald	18,0	9,5	171,0			
Bokse i gl kostald	12,5	4,2		52,5	52,5	Fast gulv med dybstrøelse. Naturlig ventilation.
Kun ansøgt drift	3,0	4,2		12,6	12,6	
Foderlade, kun ansøgt drift	30,0	32,0		960,0	960,0	

Bilag 2. Beredskabsplan for Trommeregård

Beredskabsplan

Trommeregård, Aarsballevej 2, 3700 Rønne

Udarbejdet: januar 2022

Telefonliste	Brand - instruks	Overløb af gylle - instruks	Kemikalie, oliestild - instruks	Stophaner og hovedafbrydere	Strømsvigt - instruks	Personskade - instruks
Brandvæsen 112 Ambulance 112 Lægevagt 1813 Tandlægevagt 1813 Miljømyndighed 112 Helle Thers 5692 2074 Bornholms Landbrug & Fødevarer 5690 7800 Agrofarmer direktør 51 25 36 26 Dyrlægegården 5691 1959 El, Anders Aaby Svendsen 40 17 39 96 (Axel S) Axel Sørensen (VVS) 56 95 05 69 DeLaval, Steffen Pedersen (køletank) 40143996 Complex- Christian (Milkrite) (malkearlæg) 30 73 70 97 Bornholms Andelsmejeri 56956200 Bornholms Kloakservice 56959105 Fugato 56 44 01 01	RING 112 - oplys: • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra • Hvad der er sket og at det er en gærdbrand • Er der tilskadekomne - hvor mange? • Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget Kontakt: Henrik 23 47 57 14 Start rednings- og slukningsarbejde, hvis forsvaret: • Evakuer dyr • Fjern olie, trykflasker, gødning og kemikalier • Placering af slukningsudstyr – se kort. Der er 2 gasflasker i hhv. kalvestalden og værksted på Trommeregård Der er/kan være kunstgødning i foderladen på Trommeregård. Modtag brandvæsenet og udlever kortmaterialet. Oplys om: • Tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed • Hvor det brænder og omfang • Hvor der er adgangsveje	Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken – RING 112 - oplys: • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra • Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud • Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne. Kontakt: Henrik 23 47 57 14 Ved gylleudslip skal der hurtigst muligt flyttes halmballer til åen ved krydset Aarsballevej/Sandershøjvej til opdemning. På ejendommen findes: • Halm i Bigballer i foderlade og evt i ungdyrstald. • Teleskoplæsser Modtag brandvæsen/myndighed og orientér om sted, omfang mv.	Ved større overløb af kemikalier og olie – RING 112 – oplys: • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra • Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud • Om der er risiko for forurening af vandløb, drikkevand Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne. Kontakt: Henrik 23 47 57 14 Er olie eller pesticider løbet til dræn, så opdaem vandløbet med en bigballe. På ejendommen findes: • Halm i bigballer • Teleskoplæsser • Savsmuld – i foderlade Ved transport af pesticider: Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opslugning af spild, og evt. skovl og plasticposer til opsamlng. Medbring mobiltelefon så der hurtigt kan tilkaldes hjælp. Modtag brandvæsen/myndighed og orientér om sted, omfang mv.	Vand Hovedhane for vand er placeret ved tekniskrum i kostald. Der er stophaner i til ungdyrstald sidder i kalvestald nord hjørne el. stuehus • i kalvestald under varmtvandsbeholder – dækker også ungdyrstald • i stuehus kælder Elektricitet Hovedafbrydere er placeret i Værksted • i tekniskrum i kostalden. • i stuehus kælder Nye sikringer er ved el-tavler Se kort på bagsiden for placering. Kontakt: Henrik 23 47 57 14	Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper o.l. Kontakt: Henrik 23 47 57 14 Sørg for, at dyrene forsat kan få vand, foder og kan blive malket: Vand: Der vil være vand også ved strømsvigt (vandværksvand) Foder: Der fodres med mobil fuldfodervogn, som ikke er afhængig af strøm Malkning: Nødgenerator startes op, hvis der ikke er strøm, når køerne skal malkes. Nødgenerator er i maskinhus. Ved strømsvigt på over ca. ½ time, ring til Bornholms Energi og Forsyning ("Øskraft") og forhør om varigheden af udfaldet. Tlf nr. 5693 0930.	RING 112 – oplys: • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra • Hvad der er sket og personens tilstand • Adgangsveje Yd almindelig førstehjælp. Udstyr til førstehjælp og øjenksyl er placeret i tekniskrum Kontakt lægevagten ved personskade. Kontakt: Henrik 23 47 57 14 Arbejdssikker og personskade skal anmeldes til via EASY på www.easy.ask.dk.

BEREDSKABSKORT

